

СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ

УДК 130.2:796.011.1

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2019.1.4>

Глагощук Олександр Григорович

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри фізичного виховання

Дніпровського державного технічного університету

Дніпробудівська вулиця, 2, м. Кам'янське, Дніпропетровська область, Україна

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ
КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
У ВИХОВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ
У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Актуальність. У статті розглядаються концептуальні підходи до питання ролі та місця фізичної культури в освітньо-виховному процесі вищого технічного закладу освіти, що дозволяють виявити вплив виховання професійної компетентності студентської молоді. **Метою** нашого дослідження є цілісне осмислення значущості фізичної культури в освітньо-виховному середовищі вищого технічного закладу освіти та, зокрема, його вплив на виховання професійної компетентності студентської молоді. **Методи.** Для вирішення поставлених завдань використовувалися методи дослідження: аналіз наукової та методичної літератури; психолого-педагогічне спостереження; анкетування; медико-педагогічне спостереження; методи рухових тестів, культурологічний аналіз індивідуальних стилів життя студентської молоді. **Результати дослідження.** Визначено поняття «фізкультурно-оздоровча компетентність кваліфікованого фахівця технічної галузі виробництва». Фізкультурно-оздоровча компетентність розглянута як інтегративне новоутворення мотиваційно-діяльної сфери особистості. Воно визначає спрямованість діяльності фахівця на формування духовних цінностей і є основою його подальшого саморозвитку. Під час нашого дослідження були виявлені стан та перспективи освітньо-виховного середовища вищого технічного закладу освіти, які сприяють особистісному розвитку студентів у формуванні професійної компетентності. Фізкультурно-оздоровча компетентність кваліфікованого фахівця технічної галузі виробництва змістовно і функціонально пов'язана з цінностями фізичної культури особистості. Культурне, духовне, ціннісне становлення особистості – це основа для функціонування всіх компонентів професійної компетентності.

Ключові слова: фізична культура, професійна компетентність, студентська молодь, здоров'я, особистість.

Вступ. Сьогоднішні умови існування української держави зумовлюють загострення уваги на питаннях виховання з боку різних наук, оскільки виховання здійснює безпосередній вплив на становлення особистості індивіда, а саме розвиток у культурному, соціальному, психологічному та фізичному аспектах. З урахуванням пріоритетів, визначених у «Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»)), Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті наголошує на тому, що необхідно формувати компетентну особистість, особистість професіонала, який є підготовленим до життя і праці в сучасному суспільстві, тобто особистість всебічно розвинену відповідно до певних структурних компонентів особистості в професійно-значущому напрямку.

Метою сучасної національної системи освіти є не тільки проста передача знань, умінь та навичок, а й формування особистої індивідуальності. Вихований, творчий, культурний і моральний індивід спроможний до постійного саморозвитку, самовдосконалення та саморе-

алізації, швидкої адаптації до нових умов трудової діяльності, ширшого та цілісного погляду на сучасний світ і місце людини в цьому світі. До того ж гармонійне поєднання знань з особистими якостями людини є головним моментом у процесі освіти та виховання. За твердженнями відомого німецького філософа Мартіна Хайдеггера, дійсна «освіта призначена створювати, утримувати та відновлювати всі скарби культурно-історичних та духовних цінностей, охоплювати духовність людини в цілому, відкривати його сутність та гідність, зберігати істину і тайну буття» [6, с. 119]. У процесі освіти та виховання студентської молоді у вищих закладах освіти одне з провідних місць займає фізична культура.

У сучасній філософії фізичну культуру та спорт традиційно інтерпретують як частину світової культури взагалі. Фізична культура є досить складною і багатообразною складовою частиною сучасної культури. Інтерес до цієї сфери з боку гуманітарних наук сповна закономірний. Із середини минулого століття в системі наук про фізичну культуру складається культурологічний підхід, що згодом трансформувався в більш широкий – філософський [10, с. 28]. Проте дотепер цей підхід залишається менш затребуваним дослідниками, що створює певні труднощі під час аналізу феномена фізичної культури. Зокрема, Н.Н. Візітей справедливо стверджує, що природно наукові підходи до сфери фізичної культури (він називає їх позитивістськими) «правомірні і в педагогічно-прикладному плані до певної міри продуктивні, проте самі по собі вони не забезпечують справжнього розуміння феноменів фізичної культури та спорту, що цікавлять нас, оскільки працюють зі спрощеною їх моделлю». Більш того, позитивізм (точніше, сцієнтизм) здебільшого переважає у власне філософських міркуваннях про фізичну культуру і спорт. Він виражається перш за все в тому, що філософія фізичної культури та спорту фактично зводиться до логіки і методології наукового дослідження [4, с. 87].

Провідні науковці, філософи, що аналізують фізичну культуру та спорт, розглядають даний феномен у дискурсі аксіології, тобто з позицій їх ціннісного потенціалу. Фактично в подібного роду дослідженнях ставиться питання про ті функції фізичної культури і спорту, успішна реалізація яких безпосередньо пов'язана із задоволенням конкретних потреб, важливих для людини. На перший погляд, спектр таких потреб досить широкий. У зв'язку з цим фізичну культуру та спорт можна зв'язати навіть не з однією або двома «ціннісними одиницями», а з певним набором цінностей, що спонукають людей долучатися до даних видів діяльності (що цікаво, для різних соціальних груп ці цінності можуть і не збігатися [10, с. 32]. Сучасний науковець В.Б. Барабанова вказує на те, що фізична культура та спорт може розглядатися як «спосіб виявлення меж людської розмірності, а саме гранично виражених природних даних та культурно модифікованих тілесних властивостей індивіда» [1, с. 82]. У зв'язку з цим можна зробити висновок, що прагнення людини зробити своє тіло красивим, здоровим і сильним передбачає певну цінність красивого, здорового і сильного тіла. Людське тіло як цінність у контексті фізкультурно-спортивної діяльності людини розглядають І. Биховський, Н. Візітей, Б. Акчурин, В. Баранов; ціннісний аспект фізичної культури – В. Видрін, Л. Лубишева, В. Столяров, Л. Сущенко; формування фізичної культури особистості – В. Бальсевич, М. Віленський, Е. Вільчковський, Л. Матвеев, Л. Лубишева, Ю. Ніколаєв, Б. Шиян та ін. Сучасними авторами часто підкреслюється, що поняття «фізична культура особистості» має включати в себе не тільки уявлення про фізичний розвиток людини, а і про духовний розвиток. У зв'язку з цим виділяються і аналізуються духовні цінності, пов'язані з фізичною культурою та спортом.

Мета та завдання. Метою нашого дослідження є цілісне осмислення значущості фізичної культури в освітньо-виховному середовищі вищого технічного закладу освіти та, зокрема, його вплив на виховання професійної компетентності студентської молоді.

Завдання дослідження:

- 1) визначити сутність та значення фізичної культури в житті сучасної студентської молоді під час навчання у вищому технічному закладі освіти;
- 2) дослідити взаємозв'язки між фізкультурно-оздоровчою та професійної компетенціями та їх вплив на показники особистих досягнень студентів університету;

3) визначити показники ефективності управління освітньо-виховним середовищем по формуванню фізкультурно-оздоровчої та професійної компетенції майбутніх фахівців технічних галузей виробництва.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувалися методи дослідження: аналіз наукової та методичної літератури; психолого-педагогічне спостереження; анкетування; медико-педагогічне спостереження; методи рухових тестів, культурологічний аналіз індивідуальних стилів життя студентської молоді.

Результати. Професія – це рід трудової діяльності, який є для людини джерелом існування і потребує певних знань, умінь і навичок, що забезпечуються навчанням у відповідних навчальних закладах або безпосередньо на виробництві. А професіонал – це спеціаліст, який має відповідну кваліфікацію (знання та вміння) для реалізації певної діяльності відповідно до прийнятих норм [8, с. 470].

Вітчизняний науковець І.Д. Бех підкреслює виняткову важливість оволодіння професією в житті кожної людини і стверджує, що, «виступаючи способом самоактуалізації особистості в соціально схвалюваних видах діяльності, професійна діяльність водночас служить і одним з основних способів життєвого самовизначення». Але для того, «щоб трудова діяльність зайняла належне місце в ієрархії особистих цінностей, вкрай важливо, щоб з ранніх етапів допрофесійного становлення студенти почали рефлексію свого смислового простору, побачили його зв'язки з цілями та завданнями майбутньої професії, а також були включені в спеціально організовану роботу з розвитку своїх смислових орієнтирів» [2, с. 228].

На думку сучасного науковця І.А. Бондаренко, «культура є зусилля і одночасно вміння практикувати складність життя (в тому числі й складність соціального життя), тому не є знання» [3, с. 87]. Саме це надприродне зусилля і є тим прагненням до зібраності і завершеності, яке проявляється в емпіричній людині, коли людська форма діє. Ось чому ми можемо говорити про антропологічний контекст культури. «Сам світ культури був винайдений людиною як такий світ, через який людина стає людиною», – пише про це М.К. Мамардашвілі [7, с. 79]. Отже, можна сказати, що культура протягом усієї людської історії виступає не тільки засобом (і наслідком) пізнання людиною навколишнього світу та самопізнання, а й засобом формування самої людини.

Відомо, що високий рівень професійної культури характеризується розвинутою здатністю до розв'язання професійних завдань, тобто розвиненим професійним мисленням і свідомістю. Так Е.Д. Клементьев стверджує, що професійна культура спеціаліста – «не мозаїка часткових культур», а процес розвитку цілісної особистісної культури, критеріями сформованості якої є взаємопов'язані між собою світогляд і методологічне мислення, в основі яких лежить «культурне» знання, що розвиває особистість, унаслідок чого саме знання слугує основою професійної культури [5, с. 26].

На нашу думку, освітнє середовище – це цілісна система кількісних характеристик внутрішнього життя вищого закладу освіти, яка визначається конкретними освітньо-виховними завданнями, що стоять перед закладом, які вирішуються в його повсякденній діяльності; проявляється у виборі засобів, за допомогою яких ці завдання вирішуються (до засобів відносяться освітні програми, організація навчального та позанавчального процесів, співпраця науково-педагогічного складу зі студентською молоддю).

Освітнє середовище вищого технічного закладу освіти є одним із провідних факторів розвитку особистості, надає можливість студентській молоді ідентифікувати себе в соціумі, задовольнити власні потреби в навчанні, сприймати освіту як особистісну цінність. Особливого значення набуває вплив освітнього середовища в процесі підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців технічного профілю. Удосконалення навчально-виховного процесу вищої школи здійснюється в контексті сучасних освітніх тенденцій, а саме: масового характеру освіти і його безперервності; орієнтації освіти на нововведення; урахування специфіки майбутньої професійної діяльності. Підготовка сучасного фахівця спрямована не тільки на опанування ним знань, умінь і навичок, а й на адаптацію до умов

майбутньої професійної діяльності. Орієнтація системи вищої освіти на формування професійної компетентності майбутніх висококваліфікованих фахівців технічного профілю вимагає створення освітнього середовища, що спонукає до реалізації стратегічних цілей і завдань розвитку суспільства [11, с. 126].

У процесі виховання в студентів вищих технічних закладів освіти професійної компетентності ми час від часу ставимо собі питання про роль та місце фізичної культури у формуванні загального культурного рівня майбутнього кваліфікованого фахівця. Аналізуючи феномен формування фізичної культури особистості з точки зору соціально-філософського підходу до виховання професійної компетентності фахівців технічних галузей виробництва, ми засновувалися на культурологічному, аксіологічному й компетентнісному підходах, які в їх комплексному поєднанні розширюють спектр концептуально-методологічної бази педагогічного дослідження фізичної культури та її окремих складників.

Визначаючи структуру фізкультурно-оздоровчої компетентності майбутніх висококваліфікованих фахівців технічного профілю, ми спиралися на дослідження І. Беха [2], Н. Сміта [9], які виділяють три «статичних» рівня структури особистості: знання, вміння, навички; механізм психіки; типологічні властивості особистості. Відповідно, в структурі фізкультурно-оздоровчої компетентності виділено функціонально пов'язані між собою компоненти: когнітивний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісний (поведінковий).

Процес розвитку фізкультурно-оздоровчої компетентності студентів має такі три стадії: *становлення, стадія активного розвитку і стадія саморозвитку*. На стадії *становлення* відбувається засвоєння студентами необхідних знань щодо режиму рухової активності та оздоровчих технологій, формування відповідних умінь і навичок, формування мотивації до систематичних занять фізичними вправами, ціннісного та позитивного ставлення до власного здоров'я. На стадії *активного розвитку* студенти осмислено оперують знаннями і використовують уміння та навички, мають потребу в особистій самореалізації в освітньому середовищі, мають такі розвинені якості, як рефлексивність, креативність, критичність мислення, мають сформовані навички саморегуляції навчально-пізнавальної діяльності. Основна мета стадії *саморозвитку* – розвиток самостійності, творчої активності, самоорганізації та самоуправління своєї діяльності, актуалізація потреби в саморозвитку.

На кожному із трьох етапів найбільшого розвитку набувають окремі компоненти фізкультурно-оздоровчої компетентності. На підготовчому етапі таким компонентом є мотиваційний та емоційно-вольовий, на другому етапі – базовому – таким компонентом є когнітивний та діяльнісний, на третьому – інтеграційному – відбувається інтегрування всіх компонентів на базі рефлексивної діяльності.

Провідником у царину цінностей фізичної культури у вищому технічному закладі освіти є педагогічний колектив кафедри фізичного виховання. Від злагодженої та творчої роботи професорсько-викладацького складу кафедри залежить перебіг яскравих подій у студентському середовищі (навчальна та позанавчальна робота). Для перевірки правильно вибраного напрямку діяльності кафедра фізичного виховання співпрацює із соціологічною лабораторією університету. Створюються спільно розроблені соціологічні анкети та проводяться відповідні дослідження.

Цікавим є те, що рівень фізкультурної освіти щодо основ здорового способу життя є надзвичайно низьким. Результати отриманих досліджень дозволяють констатувати відсутність знань зі здорового способу життя у студентів першого курсу, що, на наш погляд, є провідною причиною низького рівня здоров'я студентської молоді.

Крім того, варто відзначити, що в процесі навчання у вищому закладі у студентів підвищується рівень знань стосовно основ здорового способу життя, спостерігається їх перехід із категорії важких до категорій середньої складності та легких запитань у більшості студентів. Причиною такої ситуації може служити усвідомлення студентами цінності здоров'я, що актуалізується з віком. Аналіз результатів тестування дозволяє зробити висновок, що більшість студентів знають про позитивний вплив фізичної культури, однак залишається на низькому

рівні обізнаність студентів про те, як саме такі заняття впливають на стан здоров'я, які процеси при цьому відбуваються, як правильно планувати, організувати та здійснювати контроль за їх ефективністю.

Також необхідним є корекція лекційного матеріалу із зосередженням уваги за такими темами: визначення поняття «спорт», «здоров'я», «фізична рекреація», «фізичний стан людини» та методи його оцінки, структури заняття з фізичного виховання, фактори здорового способу життя. Проведене нами дослідження дає підстави вважати, що існує необхідність пошуку шляхів удосконалення теоретичної підготовки студентів у процесі фізичного виховання. На наш погляд, теоретичну підготовку студентів раціональніше всього реалізувати у позанавчальний час. Однак такий підхід вимагає підвищення мотивації та інтересу студентської молоді, усвідомлення ними значимості знань із фізичної культури в процесі їх життєдіяльності. Необхідним є формування позитивного відношення студентів до практичної та теоретичної підготовки з фізичного виховання, яке зумовлюється важливістю предмету для професійної підготовки, особистісним інтересом до певної галузі знань у процесі формування професійної компетентності.

В основі процесу розвитку фізкультурно-оздоровчої компетентності лежить механізм мотивації діяльності. Тому процес формування професійної, фізкультурно-оздоровчої компетентності з педагогічної точки зору полягає у створенні зовнішніх умов для виникнення, усвідомлення і подальшого саморозвитку студентом внутрішніх прагнень (мотивів, цілей, волі, емоцій) щодо успішного здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності, опанування цієї діяльності.

Розвиток фізкультурно-оздоровчої компетентності студентів здійснюється через професійно спрямовану навчально-пізнавальну діяльність, яка включає в себе залучення студентів у спортивно-оздоровче освітнє середовище вищого технічного навчального закладу. Засобом розвитку професійної фізкультурно-оздоровчої компетентності є зміст навчального матеріалу дисципліни «Фізичне виховання», що характеризується професійною значущістю для студента. Залучення студентської молоді до активного студентського життя (спортивні свята, спартакіади, турніри, тренування у спортивних секціях, туристичні походи, організовані самостійні заняття різними видами спорту). Результатом становлення та розвитку фізкультурно-оздоровчої компетентності є: *готовність* випускників до будь-якої соціально необхідної діяльності; *здатність* до самостійного опанування знань та використання оздоровчих технологій, які є основою будь-якої професійної діяльності; *сформованість* професійно важливих фізичних та психологічних якостей.

Готовність як кінцевий і закономірний результат навчально-виховного процесу являє собою особистісне утворення взаємопов'язаних компонентів: мотиваційно-ціннісного (особистісного) когнітивного та процесуального (діяльнісного). До цих компонентів відносяться: теоретична готовність, практична (фізична) готовність, психофізична готовність, психологічна готовність.

Висновки. Таким чином, проведений аналіз показує, що фізична культура займає важливе місце в житті студентської молоді протягом навчання у вищому технічному закладі освіти. Доведено, що фізкультурно-оздоровча компетентність кваліфікованого фахівця технічної галузі виробництва змістовно і функціонально пов'язана з цінностями фізичної культури особистості. Культурне, духовне, ціннісне становлення особистості – це основа для функціонування всіх компонентів професійної компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барабанова, В.Б. Спорт как проекция культурных смыслов. *Философия права*. 2007. № 2. С. 81–84.
2. Бех І.Д. Виховання сучасної вузівської молоді. *Філософія освіти XXI століття: проблеми і перспективи* : Зб. наук. праць. Київ : Знання, 2000. 520 с.
3. Бондаренко, И.А. Жизнь сознания: конституирование новой онтологии сознания в культуре XX века. Омск : ОмГУ, 2002. 320 с.

4. Визитей Н.Н. Физическая культура и спорт как предмет философско-антропологического анализа. *Парадигма здорового образа жизни: духовные и физические компоненты* : материалы Междунар. науч.-теорет. конф. 19–20 марта 2010 г. ; Национальный университет физического воспитания и спорта Украины. Электрон. текстовые дан. Киев, 2010. URL: <http://miytrener.com/431-vizitej-nn-fizicheskaya-kultura-i-sport-kakpredmet-filosofsko-antropologicheskogo-analiza.html> (дата обращения: 21.08.2011).

5. Клементьев Е.Д. Социально-философские аспекты образования. *Вопросы философии*. 1984. № 11. С. 19–30.

6. Кошелева В.Л. Мартин Хайдеггер: феноменологическое осмысление современной культуры и проблемы образование. *Философия образования для XXI века: сб. статей*. Москва : Изд. фирма «Логос», 1992. С. 117–130.

7. Мамардашвили М.К. Введение в философию. *Философские чтения*. Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2002. С. 7–170.

8. Словник іншомовних слів / уклад.: С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута. Київ : Наук. Думка, 2000. 680 с.

9. Смит Н. Современные системы психологии. Санкт-Петербург : Прайм-Еврознак, 2003. 330 с.

10. Столяров В.И. Философия физической культуры и спорта : монография: в 5-ти книгах. Москва : Издательство СГУ, 2015. Книга I. Метафилософский анализ: философия физической культуры и спорта как особая философская дисциплина. 490 с.

11. Ясвин В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию. Москва : Смысл, 2001. 368 с.

REFERENCES

1. Barabanova, V.B. Sport kak proektsiya kulturnyih smyslov. *Filosofiya prava*, 2007. № 2. S. 81–84.

2. Bekh I.D. Vychovannia suchasnoi vuzivskoi molodi. *Filosofia osvity KhKhI stolittia: problemy i perspektyvy*: Zb. nauk. prats. K.: Znannia, 2000. 520 s.

3. Bondarenko, I.A. Zhizn soznaniya: konstituirovaniye novoy ontologii soznaniya v kulture XX veka. Omsk: OmGU, 2002. 320 s.

4. Vizitey, N.N. Fizicheskaya kultura i sport kak predmet filosofsko-antropologicheskogo analiza [Elektronnyy resurs]. *Paradigma zdorovogo obraza zhizni: duhovnyie i fizicheskie komponentyi: materialyi Mezhdunar. nauch.-teoret. konf. 19-20 marta 2010 g. / Natsionalnyiy universitet fizicheskogo vospitaniya i sporta Ukrainyi*. Elektron. tekstovyye dan. Kiev, 2010. Rezhim dostupa: <http://miytrener.com/431-vizitej-nn-fizicheskaya-kultura-i-sport-kakpredmet-filosofsko-antropologicheskogo-analiza.html> (data obrascheniya: 21.08.2011).

5. Klementev E.D. Sotsialno-filosofskie aspektyi obrazovaniya. *Voprosyi filosofii*. 1984. № 11. S. 19–30.

6. Kosheleva V.L. Martin Haydegger: fenomenologicheskoe osmyslenie sovremennoy kulturyi i problemyi obrazovanie. *Filosofiya obrazovaniya dlya XXI veka: sb. statey*. M.: Izd. firma «Logos», 1992. S. 117–130

7. Mamardashvili, M.K. Vvedenie v filosofiyu [Tekst]. *Filosofskie chteniya*. SPb.: Azbuka-klassika, 2002. S 7-170.

8. Slovyk inshomovnykh sliv / Uklad.: S.M. Morozov, L.M. Shkaraputa. K.: Nauk. Dumka, 2000. 680 s.

9. Smit N. Sovremennyye sistemyi psihologii. SPb.: Praym-Evroznak, 2003. 330 s.

10. Stolyarov V.I. Filosofiya fizicheskoy kulturyi i sporta: monografiya. V pyati knigah. Kniga I. Metafilosofskiy analiz: filosofiya fizicheskoy kulturyi i sporta kak osobaya filosofskaya distsiplina. M.: Izdatelstvo SGU, 2015. 490 s.

11. Yasvin V.A. Obrazovatel'naya sreda: ot modelirovaniya k proektirovaniyu. M.: Smyisl, 2001. 368 s.

Gladoshchuk Oleksandr Grigorovich

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Head of the Department of Physical Education

Dniprovsky State Technical University

2, Dniprobudivska str., Kamianske, Dnipropetrovsk region, Ukraine

**SOCIAL AND PHYLOSOPHICAL ANALYSIS OF CONCEPRUAL APPROACHES
TO THE PROBLEM OF PHYSICAL EDUCATION IN DEVELOPMENT
OF STUDENTS' PROFESSIONAL COMPETENCE
IN HIGHER TECHNICAL EDUCATION INSTITUTIONS**

*Social and philosophical analysis of conceptual approaches to the problem of physical culture in the education of professional competence of students in higher technical education. Gladoshchuk O.G. Relevance: The article highlights conceptual approaches to the issue of the role and place of physical culture in the educational process of a higher technical institution, which allow to reveal the influence in the education of professional competence of student youth. The purpose of our study is to comprehensively under stand the importance of physical culture in the educational environment of a higher technical institution of education and in particular its impact on the education of professional competence of student youth. **Methods:** To solve the tasks, the following research methods were used: analysis of scientific and methodological literature; psychological and pedagogical observation; questionnaire; medical and pedagogical observation; methods of motor tests, cultural analysis of individual life styles of student youth. **Results:** The concept of physical and fitness competence of a qualified specialist in the technical field of production is defined. Physical and cultural competence is considered as an integrative formation of the motivational and active sphere of the individual. It determines the focus of the specialist on the formation of spiritual values and is the basis of his further self development. During our research, we identified the status and prospects of the educational environment of the higher technical institution that contribute to the personal development of students in the formation of professional competence. **Conclusions:** The health and fitness of a qualified specialist in the technical field of production is substantially and functionally related to the values of the physical culture of the individual. Cultural, spiritual, value formation of the personality is the basis for the functioning of all components of professional competence.*

Key words: physical culture, professional competence, student youth, health, personality.